

Polska

Elementarz Liechtensteinu

2018-02-16 08:18:41

Księstwo Liechtensteinu jest jednym z najmniejszych i jednocześnie najbogatszych państw świata. Nie ma własnej armii, a bezpieczeństwo zewnętrzne zapewnia mu Szwajcaria.

Źródło: PAP/EPA

Informacje podstawowe

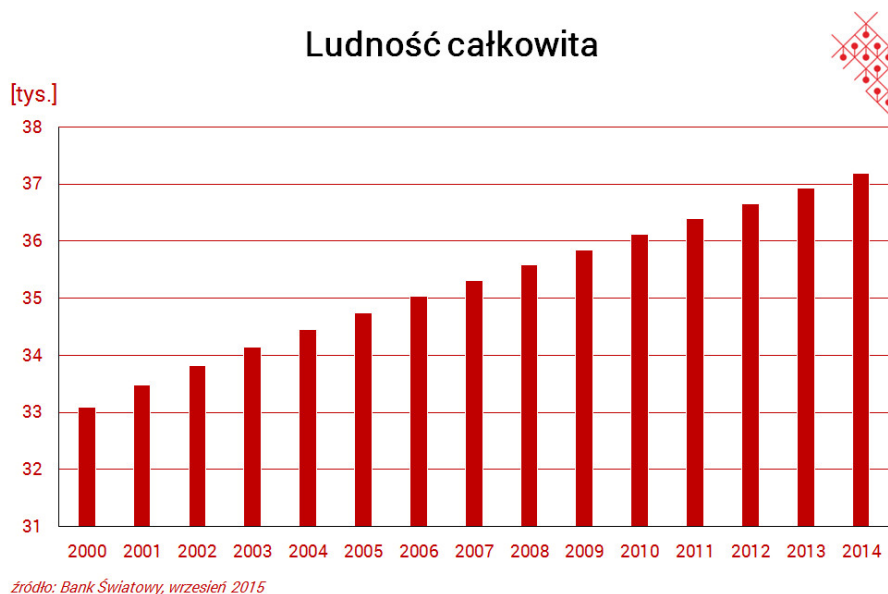
- niem. (das) Fürstentum Liechtenstein
- **Stolica:** Vaduz
- **Powierzchnia:** 160,5 km kw.
- **Liczba ludności:** 37 tys.
- **Gęstość zaludnienia:** 223,5 osoby/km kw.
- **Waluta:** frank szwajcarski (CHF) = 100 centymów

Kraj leży w Zachodniej Europie, zajmuje 160,5 km kw. Jego stolicą jest Vaduz. Graniczy z Austrią (35 km) oraz ze Szwajcarią (41 km). W Liechtensteinie mieszka 37 tys. ludzi, a średnia gęstość zaludnienia wynosi 223,5 osoby na km kw.

Obowiązującą walutą jest frank szwajcarski (CHF), który dzieli się na 100 centymów.

Liechtenstein istnieje jako suwerenny podmiot od 1719 roku w ramach Cesarstwa Habsburgów. Do 1938 roku księżę Liechtenstein rezydował na stałe w swoich włościach w Austrii i Czechach, które były wówczas większe niż samo księstwo. W 1924 r. Księstwo weszło w skład szwajcarskiego związku celnego i związało się ze Szwajcarią również unią monetarną i pocztową.

Kraj nie ma własnej armii, bezpieczeństwo zewnętrzne zapewnia mu Szwajcaria.

Liechtensteinczycy stanowią 66 proc. ludności, Szwajcarzy (11 proc.), Austriacy (6 proc.), Niemcy 3 proc. Przeciętna długość życia wynosi 80 lat. Większość ludności mieszka w dolinie Renu i w miastach. W usługach pracuje 51 proc. ludności zawodowo czynnej, w przemyśle i budownictwie - 47 proc., w rolnictwie - 2 proc. W Liechtensteinie mieszka 15 Polaków.

Religia

Aż 80 proc. społeczeństwa jest wyznania rzymskokatolickiego, a 8 proc. - protestanckiego.

Język

Językiem urzędowym jest niemiecki. W użyciu jest również dialekt alemański.

Ustrój i władza

Liechtenstein jest dziedziczną monarchią konstytucyjną, którego konstytucja stawia na tym samym poziomie suwerenności „naród i księcia”. Parlament liczy tylko 25 deputowanych, który wybiera 5-osobowy rząd, zatwierdzany przez monarchę.

Wszystkie rozporządzenia i ustawy wymagają kontrasygnaty głowy państwa. Pojawiające się na tym tle konflikty wyjaśniło referendum ogólnonarodowe w 2003 roku, które zwiększyło nawet uprawnienia monarchy, ograniczając demokrację parlamentarną. Dla mieszkańców monarcha okazał się lepszym gwarantem stabilności kraju (jako centrum finansowego), aniżeli klasyczny system parlamentarny.

Od 1989 roku głową państwa jest książę Jan Adam II, a praktycznie jego syn- regent Alois. Szefem rządu od 27 marca 2013 roku jest Adrian Hasler.

Książę posiada duże uprawnienia; reprezentuje państwo na zewnątrz, mianuje wysokich urzędników (w tym także członków rządu), ma prawo sankcji (weta) w dziedzinie legislacyjnej i wydawania dekretów, a także (od 2003 r.) prawo zdymisjonowania rządu (nawet mającego zaufanie parlamentu) i powołania tymczasowego gabinetu do czasu nowych wyborów.

Administracja

Kraj tworzy 11 gmin o znacznej autonomii, m.in. w zakresie podatków.

Liechtenstein w międzynarodowych organizacjach

- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju,
- Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu,
- Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej,
- Międzynarodowy Trybunał Karny,
- Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,
- Organizacja Narodów Zjednoczonych,
- Rada Europy,
- Światowa Organizacja Handlu.

Co warto wiedzieć

W Liechtensteinie jest 105 km bardzo dobrych dróg i 9,5 km linii kolejowych administrowanych koleje austriackie. Z kolei transport autobusowy prowadzi Poczta Szwajcarska. Przejścia graniczne do Austrii obsługiwane są przez szwajcarską służbę graniczną i celną. Na granicy ze Szwajcarią nie ma żadnych posterunków.

Polska nawiązała z Liechtensteinem stosunki dyplomatyczne w 16 lutego 1919 r. Od 1992 r. funkcje polskiego przedstawiciela dyplomatycznego w Księstwie Liechtensteinu pełni Ambasador RP w Szwajcarii. Interesy Liechtensteinu w Polsce reprezentuje Ambasada Szwajcarii.

Obowiązujące umowy dwustronne dotyczą spraw związanych z: wymianą gospodarczą (1973 r., umowa między Polską i Szwajcarią obejmująca również Liechtenstein) oraz przewozami drogowymi (2002 r.).

- Oficjalne strony - [internetowy serwis informacyjny Liechtensteinu](#).
- Strefa czasowa: GMT +1.

Święta państwowe

15 VIII - wigilia urodzin ks. Franciszka Józefa II

Warunki geograficzne, klimat

To kraj górzysty, bez dostępu do morza. Większą część powierzchni zajmują Alpy Retyckie z najwyższym szczytem Naafkopf (2573 m n.p.m.).

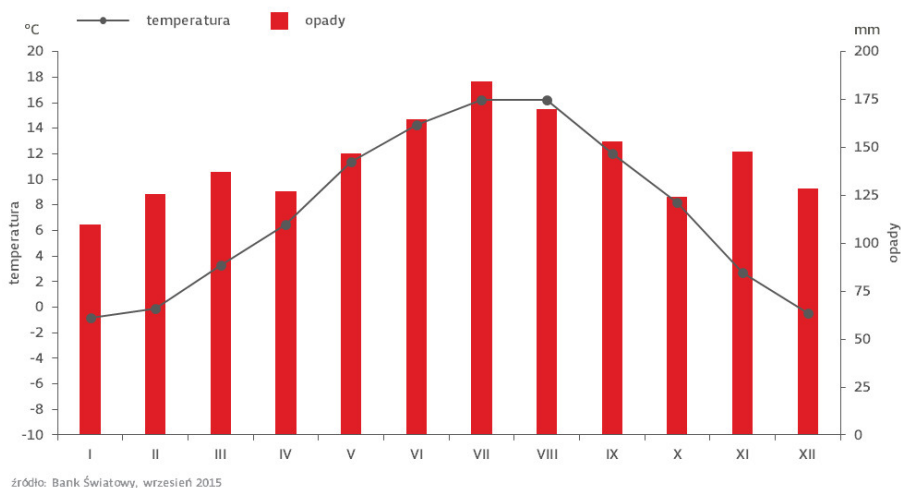
Na granicy ze Szwajcarią powstały głębokie doliny górnego Renu. 35 proc. powierzchni zajmują lasy bukowe i świerkowe, a powyżej 2000 m n.p.m. jest roślinność alpejska.

W dolinie Renu powstały żyzne gleby aluwialne, na pozostałym obszarze słabo wykształcone, górskie.

W dolinie Renu panuje klimat umiarkowany ciepły - średnia temperatura w styczniu wynosi 0°C, a w lipcu - ok. 18°C. W górach są piętra klimatyczne.

Średnia roczna suma opadów wynosi 700-1500 mm.

Klimat

Gospodarka

Liechtenstein należy do najmniejszych i zarazem do najbogatszych państw świata, o wysoko rozwiniętym przemyśle i sektorze usług finansowych, konkurującym z głównymi europejskimi centrami finansowymi.

Z powodu korzystnych przepisów podatkowych swoje siedziby ma tu wiele zagranicznych firm i towarzystw finansowych. Państwo jest praktycznie częścią obszaru gospodarczego Szwajcarii.

System gospodarczy i socjalny księstwa oparty jest na ustawodawstwie Szwajcarii, w tym jej umowach zewnętrznych, których ważność rozciągana jest z reguły na Liechtenstein. Liechtenstein jest członkiem EFTA. Jednak w odróżnieniu od Szwajcarii, należy również do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Około 66 proc. zatrudnionych to cudzoziemcy dojeżdżający z krajów sąsiednich. Podstawą gospodarki są usługi i nowoczesny przemysł.

Przy niewielkich rozmiarach Księstwa jego gospodarka nie jest komplementarna, ale też nie ma schyłkowych branż wymagających kosztownej restrukturyzacji. Koszty administracji są niskie, decyzje podejmowane szybko. Kraj nie prowadzi własnej polityki walutowej, nie ma wydatków na obronę. Niskie podatki, stabilizacja prawna i polityczna, niski koszt pieniądza, swoboda dostępu do rynków Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii, przekształciły Księstwo w swojego rodzaju specjalną strefę ekonomiczną.

Siłą gospodarki Księstwa jest perfekcyjne wykorzystywanie nisz rynkowych, przy niskich kosztach utrzymania państwa, dzięki szerokiemu wykorzystywaniu struktur administracyjnych krajów sąsiedzkich. W niektórych dziedzinach, jak na przykład zamocowania budowlane, materiały dentystyczne czy zarządzanie majątkiem osób prywatnych, Liechtenstein zajmuje wiodące miejsce w Europie.

Państwo jest praktycznie częścią obszaru gospodarczego Szwajcarii. Codziennie do pracy przybywa z Austrii i Szwajcarii ponad 20 tys. osób, czyli ponad połowa zatrudnionych. Negatywnie na rozwój gospodarczy wpływają jednak niewielkie zasoby rąk do pracy, wysokie ceny nieruchomości i uzależnienie od popytu zagranicznego oraz sektora finansowego.

Tutejszy przemysł nastawiony jest na eksport. Rozwinęła się branża precyzyjna (soczewki, aparatura pomiarowa), maszynowa (części dla przemysłu lotniczego i raketowego, obrabiarki), metalurgiczna, chemiczna, meblarska, ceramiczna i spożywcza.

Znaczna część energii elektrycznej pochodzi z importu.

W strukturze tworzenia PKB przemysł odpowiada za 35 proc. To nowoczesny, wysokospecjalizowany sektor niszowych gałęzi produkcyjnych, jak sprzęt dentystyczny, farmaceutyki, jubilerstwo, farmaceutyki, aparatura przemysłowa, okucia i zamocowania budowlane.

Sektor finansowy daje 33 proc. PKB i 40 proc. dochodów podatkowych Liechtensteinu. Działa tu 17 banków, 392 instytucje powiernicze i 40 funduszy ubezpieczeniowych. Banki specjalizują się w zarządzaniu majątkowym (private banking), a ich portfel wynosi blisko 170 miliardów franków (135 miliardów euro), głównie depozytariuszy zagranicznych. Kraj ma najwyższy rating kredytowy AAA (według Standard & Poor`s).

Przewagą Liechtensteinu jest wysoka jakość usług, stabilność polityczna, przejrzysta legislacja, niskie i nieskomplikowane podatki, minimalna biurokracja, ochrona prywatności oraz wykształcona siła robocza.

Liechtenstein był przez lata rajem podatkowym dla bogatych Europejczyków ze względu na ściśle przestrzeganą tajemnicę bankową, krytykowaną przez Komisję Europejską i szereg krajów członkowskich. W październiku 2015 roku Unia Europejska i Liechtenstein podpisały umowę o wzajemnym przekazywaniu sobie informacji o posiadaczach kont bankowych, by lepiej walczyć z unikaniem płacenia podatków.

"W zgodzie z nowym porozumieniem kraje członkowskie Unii Europejskiej otrzymają nazwisko, adres, datę urodzenia i numer identyfikacji podatkowej swoich rezydentów posiadających konta w Liechtensteinie" - podała Komisja Europejska w komunikacie. Ponadto, fiskusowi krajów UE będą przekazane informacje o aktywach finansowych i saldzie.

Rząd, utworzony w marcu 2013 r. przez partie mieszczańskie Unię Ojczyźnianą (Vaterländische Union, VU) i Postępową Partię Obywatelską Liechtensteinu (Fortschrittliche Bürgerpartei in Liechtenstein, FBL), kontynuuje politykę oszczędnościową dla odzyskania równowagi budżetowej i utrzymania zaufania rynków zagranicznych oraz inwestorów do księstwa, jako liczącego się ośrodka finansowo-bankowego w Europie.

Stawia na wzmocnienie podstaw stabilnego, zrównoważonego rozwoju i zachowania dobrobytu w perspektywie długookresowej, a także na przejrzysty rozwój legislacji i zachowanie stabilności oraz konkurencyjności międzynarodowej.

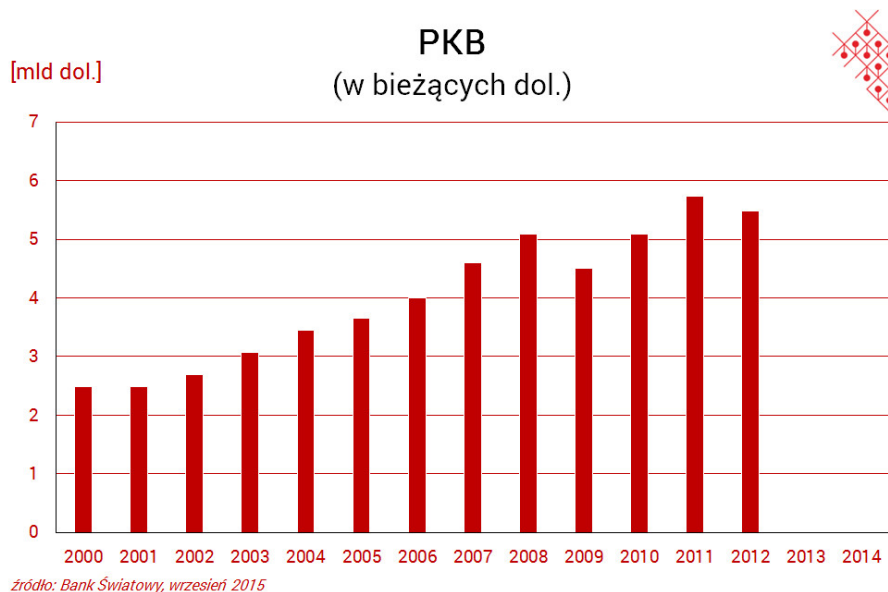
Liechtenstein ma opinię rajy podatkowego chronionego przez rygorystyczne przestrzeganie tajemnicy bankowej, ograniczenia w wymianie informacji międzybankowej, łatwość zakładania fundacji i dostępu do zróżnicowanych produktów finansowych przy niskich podatkach.

W ostatnich latach zarówno USA, jak i UE zwiększyły naciski na Szwajcarię i Liechtenstein, domagając się większej współpracy w dziedzinie informacji międzybankowej i zmniejszenia wyptywu nie opodatkowanych kapitałów.

W ustawodawstwie Liechtensteinu zachodzą w tej mierze pozytywne zmiany, generalnie związane z przestrzeganiem międzynarodowych standardów w zakresie przeciwdziałania i zwalczania prania brudnych pieniędzy, finansowania terroryzmu, korupcji i przestępczości finansowej.

Makroekonomia

Eksport, który odpowiada za ok. 65 proc. PKB, jest siłą napędową gospodarki. Innym motorem jest sektor finansowo-ubezpieczeniowy.

Rząd przewidywał, że eksport w 2014 roku zwiększy się o 5,6 proc., do 3,5 mld franków szwajcarskich (liczony bez Szwajcarii, która jest w związku celno-walutowym z Lichtensteinem). Za wzrost eksportu odpowiadały większe zamówienia z Niemiec i Austrii.

Poprawa koniunktury wpłynęła także na rynek pracy. Prognozowany wzrost zatrudnienia miała wynieść 1,5 proc., a na koniec 2014 roku w gospodarce Księstwa liczba zatrudnionych przekroczyć miała 37 tys. osób, czyli mniej więcej tyle, ile liczba wszystkich mieszkańców.

Wzrostowi gospodarczemu towarzyszył też wzrost importu w granicach 3,5 proc. Polski eksport do Lichtenstein w I kwartale 2014 roku był o prawie 1/3 wyższy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W związku z obserwowaną poprawą koniunktury, największe szanse wzrostu sprzedaży polskich towarów w Lichtensteinie mają wyroby z tworzyw sztucznych, przemysłu chemicznego, metalowego i sprzęt gospodarstwa domowego.

Główne dane makroekonomiczne	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
PKB w mln CHF	5 504	4 901	5 329	5 155	5 144	5 190
PKB na mieszk. CHF	139 530	124 340	134 420	130 800	130 600	131 900
wzrost PKB %	0,0	-10,9	8,1	-2,7	-0,2	1,0
Inflacja %	2,4	-0,5	0,7	0,2	-0,7	-0,2
Bezrobocie%	2,3	3,0	2,3	2,5	2,6	2,6
Rach. bieżący budżetu mlnCHF	*	-30,0	-10,3	-155,3	-129,7	-105,0
Import w mln CHF	2 461,0	1 920,3	1 881,9	1 965,2	1 852,3	1 883,8
Eksport w mln CHF	4 245,0	3 614,9	3 325,5	3 328,6	3 367,7	3 362,2

*Amt für Statistik Vaduz 2014 , * dane wstępne szacunkowe , 1 Euro= 1,20 CHF średni kurs 2011-2013.*

Wymiana handlowa

Obroty towarowe między Polską a Liechtensteinem kształtują się od lat na poziomie około 30 mln euro. Znaczna część polskich produktów trafia tutaj jednak za pośrednictwem sieci detalicznej i hurtowej firm szwajcarskich (Unia Celna).

W 2010 r. obroty handlowe Polski z Liechtensteinem wyniosły 26,4 mln euro. W 2012 roku zanotowano po raz pierwszy od dłuższego okresu czasu dodatnie saldo wymiany, które w 2014 roku wyniosło 5 mln euro. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) obroty handlowe z Liechtensteinem w 2014 r. wzrosły ponad 4 proc., przy spadku eksportu o prawie 1/3, do poziomu poniżej 10 mln euro.

Było to związane zarówno ze znacznym wzrostem naszego eksportu, jak i spadkiem polskiego importu. Wysoka dynamika wystąpiła w eksporcie wyrobów przemysłu chemicznego i sprzętu do odtwarzania.

W eksporcie dominują wyroby przemysłu elektrotechnicznego, sprzęt do odtwarzania, meble, metale i tworzywa sztuczne. Największą pozycję w naszym imporcie z Liechtensteinu zajmują wyroby z tworzyw sztucznych, kauczuku, przemysłu elektromaszynowego i chemicznego, pojazdy, części i komponenty.

Statystyki Księstwa wykazały w 2013 r. polski eksport na poziomie 33 mln franków szwajcarskich, wskazując na 12-proc. wzrost wobec roku poprzedniego. Brakuje jednak miejscowych danych za 2014 rok.

Różnice statystyczne wynikają z różnego zaliczania dostaw trafiających na tutejszy rynek przez inne kraje. Stanowiło to 1,8 proc. całości importu Liechtensteinu, co dawało Polsce 6. pozycję wśród największych dostawców zagranicznych.

Obroty handlowe Polska-Liechtenstein w mln euro

	2010	2011	2012	2013	2014	2014* 2013
Obroty	26,4	31,4	32,6	28,8	24,5	85,0
Eksport	12,2	15,4	19,1	14,1	14,8	104,3
Import	14,2	16,0	13,5	14,7	9,8	66,5
Saldo	-2,0	-0,6	+5,6	-0,6	+5,0	*

*dane wstępne GUS.

Inwestycje

Skumulowana wartość inwestycji liechtensteińskich w naszym kraju w 2010 roku osiągnęła wartość 16,9 mln dol. Na koniec 2013 r. inwestycje Liechtensteinu w Polsce kształtowały się na poziomie 56 mln euro, nie wykazując poważniejszych zmian w stosunku do lat poprzednich.

Największym inwestorem jest od lat koncern Hilti AG, dysponujący w Polsce kilkudziesięcioma oddziałami handlowymi (dystrybucja zamocowań budowlanych i narzędzi), następnie IMS Bendern (Zakłady Meblarskie w Bydgoszczy), Inter Paper Holding (Intercell w Ostrołęce) i Terravita (słodycze, czekolada).

Źródło: PAP/EPA

Inwestorzy z Liechtensteinu w Polsce

- Adrenatio - wyroby plastyczne,
- Europar-Ven Company Establishment - art. żywnościowe,
- GUALFIN - wyroby tekstylne,
- Industry Service Marketing Corp. (ISM) - art. ceramiczne,
- Lima Industrie Anstalt - wyroby tekstylne,
- Terravita Holding Establishment - czekolada, słodycze.

Można zaobserwować rosnące zainteresowanie rynkiem finansowym Księstwa i wykorzystaniem jego liberalnych przepisów przez podmioty polskie. Opodatkowanie holdingów mających tutaj tylko siedzibę jest atrakcyjne, a dochody od kapitału są nie opodatkowane.

Inwestycje polskie w księstwie wynoszą ok 100 mln euro, tj. dwukrotnie więcej, niż inwestycje Księstwa w Polsce. Inwestycje te mają charakter kapitałowy, związany z operacjami na rynku finansowym dokonywanymi przez firmy i osoby prywatne.

Współpraca międzynarodowa

Od momentu wejścia Polski do UE, czyli od 1 maja 2004 r., współpraca gospodarcza odbywa się na podstawie Porozumienia o rozszerzeniu Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), którego Liechtenstein jest członkiem.

Gospodarka Liechtensteinu jest w pełni zintegrowana ze szwajcarskim systemem ekonomicznym, prawnym i monetarnym. Liechtenstein przejął większość dwustronnych porozumień gospodarczych Szwajcarii z UE, w tym członkostwa w Schengen. Po wejściu Polski do EOG skutkuje klauzula wzajemności w traktowaniu podmiotów gospodarczych. Oznacza to możliwość zakładania oddziałów polskich spółek w Liechtensteinie bez odrębnej zgody administracji oraz wpisywanie ich do rejestru przedsiębiorstw tak jak w przypadku pozostałych krajów UE i EOG.

W Liechtensteinie nie ma polskiej placówki dyplomatycznej (kompetencje Ambasady RP w Szwajcarii). Polscy przedsiębiorcy zainteresowani rynkiem księstwa mogą korzystać z pomocy Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji naszej ambasady w Bernie.

Źródło: PAP/EPA

Dla biznesu

Ponad połowę pracujących w tym kraju osób stanowią obcokrajowcy, którzy codziennie dojeżdżają do pracy ze Szwajcarii i Austrii. Większość spośród 35 tys. pracowników w Liechtensteinie pracuje w małych i średnich przedsiębiorstwach, zatrudniających do 500 pracowników.

Z badań „Wirtschaft regional” z października 2014 roku wynika, że 10 największych pracodawców Liechtensteinie zatrudniało w tym kraju 9100 pracowników, czyli 25 proc. zatrudnienia krajowego:

1. ThyssenKrup Presta AG – dostawca części samochodowych z siedzibą w Eschen zatrudniający 1810 pracowników (o 113 więcej niż w 2012 r.).
2. Hilti AG – koncern zajmujący się technologiami budowlanymi z siedzibą w Schaan zatrudniający 1564 pracowników (o 71 mniej niż w 2012 r.).
3. Ivoclar Vivadent - firma zajmująca się technikami dentystycznymi z siedzibą w Schaan zatrudniająca 840 pracowników (o 1 mniej niż w 2012 r.).
4. Hilcona – producent żywności z siedzibą w Schaan zatrudniający 832 pracowników (o 117 więcej niż w 2012 r.).
5. LGT – instytut finansowy z siedzibą w Vaduz zatrudniający 825 pracowników (o 33 więcej niż w 2012 r.).
6. Ospelt – producent żywności z siedzibą w Bendern zatrudniający 785 pracowników (o trzech mniej niż w 2012 r.).
7. OC Oerlikon – koncern technologiczny z siedzibą w Balzers zatrudniający 713 pracowników (o 24 więcej niż w 2012 roku).
8. Swarovski – producent kryształów z siedzibą w Triesen zatrudniający 705 pracowników (o 3 mniej niż w 2012 r.).
9. Lichtensteinische Landesbank – usługodawca finansowy z siedzibą w Vaduz zatrudniający 554 pracowników (o 137 mniej niż w 2012 r.)
10. VP Bank – instytut finansowy z siedzibą w Vaduz zatrudniający 495 pracowników (o ośmiu mniej niż w 2012 r.).

Największym pracodawcą w Liechtensteinie jest ThyssenKrup Pesta. Pod koniec 2013 roku firma w swojej siedzibie w Eschen zatrudniała 1810 pracowników, o 113 więcej niż w roku poprzednim. Koncern prowadzi badania rozwojowe i produkcję samochodowych układów kierowniczych dla producentów takich jak BMW, Mercedes Benz i Ford.

Na drugim miejscu znalazła się firma Hilti, która wielokrotnie zajmowała pierwszą pozycję tego rankingu. Ten producent sprzętu budowlanego w swojej siedzibie głównej w Schaan pod koniec 2013 roku zatrudniał 1564 pracowników, o 71 mniej niż przed rokiem. Spadek zatrudnienia spowodowany był decentralizacją zatrudnienia i przeniesienie niektórych stanowisk do globalnych spółek córek.

Na trzecim miejscu rankingu uplasowała się firma Ivoclar Vivadent. Pod koniec 2013 roku ten producent akcesoriów dentystycznych w swojej siedzibie w Schaan zatrudniał 840 pracowników – o jedną osobę mniej niż przed rokiem. Rzeczniczka prasowa firmy Nicole van Oers zapowiedziała, że pod koniec roku zatrudnienie może się nieznacznie zwiększyć.

Na miejscu czwartym znalazła się grupa Hilcona. Ten producent żywności w 2013 roku zatrudnił w swojej siedzibie 120 nowych pracowników, a ich liczba na koniec 2013 roku wyniosła 817. Rzecznik prasowy przedsiębiorstwa Mark Vogelgsang zapowiedział, że liczba pracowników w 2014 roku będzie umiarkowanie wzrastać. Hilcona rozbudowała swoją siedzibę w Schaan kosztem 50 mln franków szwajcarskich.

Piąta w rankingu była grupa LGT. Ten bank księstwa Liechtenstein pod koniec 2013 roku zatrudnił w Vaduz i Barend 825 pracowników, o 33 więcej niż w roku wcześniejszym. Dyrektor działu kadrowego Gustav Stendahl zapowiedział: „również w przyszłym czasie zakładamy stabilny i długotrwały wzrost zatrudnienia”.

Szóstą pozycję zdobyła grupa Ospel - producent żywności zatrudnił pod koniec 2013 roku łącznie 785 osób, o trzy mniej niż w roku poprzednim. Tendencja ta powinna się w najbliższym czasie zmienić, ponieważ grupa ma zamiar powiększyć swoją siedzibę w Barend o 50 osób, budując nowy zakład produkcji pokarmu dla zwierząt.

Na miejscu siódmym, przesuając się o dwa miejsca do góry, znalazła się firma OC Oerlikon. Ten szwajcarski koncern technologiczny w Balzers zatrudnił 713 pracowników w segmencie rozwoju zaawansowanych technologii. Zatrudnienie w ciągu roku wzrosło o 15 osób. Kierowniczka działu kadrowego Prisca Hafner zapowiedziała, że stan zatrudnienia w Balzers pozostanie stabilny lub może nieznacznie wzrosnąć.

Na ósmym miejscu, notując spadek z siódmego w stosunku do roku poprzedniego, był producent kryształów Swarovski. Przedsiębiorstwo to zmniejszyło zatrudnienie w Triesen o trzech pracowników i pod koniec 2013 roku ich liczba wyniosła 705. Trend redukcji zatrudnienia będzie się utrzymywał, ponieważ ta austriacka firma pod koniec 2013 zapowiedziała zmniejszenie zatrudnienia o 25 pracowników, co jest powodem spadku popytu na figurki kryształowe.

Przedostatnia pozycja należała do Liechtensteinische Bank, który zanotował spadek zatrudnienia o 137 osób. To posunięcie nastąpiło w wyniku zmiany polityki finansowej, zakładającej oszczędności w postaci wynagrodzeń pracowniczych oraz sprzedaż firmy córki w Liechtensteinie. Pod koniec roku instytucja zatrudniła 554 pracowników i ten stan zatrudnienia powinien się utrzymywać.

Zestawienie zamyka VP Bank - trzeci co do wielkości bank w Liechtensteinie, pod koniec 2013 roku zatrudnił 495 osób, o osiem mniej niż w roku poprzednim.

Źródło: PAP/EPA

Podatki

Szwajcarski zakres obowiązywania VAT rozciąga się na obszarze całego kraju, ale pod pojęciem „kraj” rozumiany jest szwajcarski obszar państwa z terenami przyłączonymi celnie (Księstwo Liechtensteinu i Büsingen).

Kto pobiera VAT

- Szwajcarska Administracja Podatkowa, Główny Wydział Podatku VAT oraz Administracja Podatkowa Księstwa Liechtensteinu są właściwe w sprawach poboru podatku od usług świadczonych w kraju (podatek krajowy) oraz podatku od usług świadczonych przez przedsiębiorstwa z siedzibą za granicą odbieranych przez odbiorców w kraju (podatek od zakupu towarów).
- Szwajcarska Administracja Celną pobiera podatek od importu towarów (podatek importowy).

Podatek importowy

W przypadku osób podlegających opodatkowaniu towary dostarczane w kraju są objęte podatkiem krajowym. Regulacja, która zezwalałaby na import towarów bez opodatkowania stanowiłaby dla podatników utrudnienie w rozwoju konkurencji na rynku. Byliby oni skonfrontowani z zagranicznymi konkurentami, dostarczającymi towary w kraju bezpośrednio do odbiorcy końcowego, nie odprowadzając przy tym podatku. Konsumpcja towarów byłaby niepełna i nierówno opodatkowana. Z tego powodu nie można zrezygnować z podatkowej rejestracji towarów importowanych z zagranicy.

Szczególne znaczenie ma podatek importowy w przypadku towarów, które są importowane przez importerów nieobjętych obowiązkiem podatkowym (osoby prywatne, szkoły itd.). To samo dotyczy importu towarów przez importerów, którzy wprawdzie są podatnikami zarejestrowanymi w kraju, ale nie mogą korzystać z odliczenia w

całości lub częściowo podatku naliczonego w okresowym rozliczeniu ze Szwajcarską Administracją Podatkową lub Administracją Podatkową Księstwa Liechtensteinu (np. z powodu rozliczenia według stawki podatkowej z salda, przeznaczenia towarów na usługi zwolnione z podatku lub dla podatników, którzy otrzymują subwencje).

Nieprawidłowo wymierzony podatek w przypadku importu prowadzi w takich przypadkach bezpośrednio do braku wpływów z tytułu podatków i wypaczenia konkurencji.

Prawo celne obowiązuje również w przypadku podatku importowego, o ile ustawa o VAT nie stanowi inaczej. Przykładowo w kwestii postępowania dotyczącego wymiaru podatku importowego ustawa o VAT nie zawiera samodzielnej regulacji, dlatego w tym przypadku obowiązują przepisy prawa celnego.

Dłużnik podatkowy

Dług podatku importowego powstaje w tym samym momencie, w którym dług celny. W rozumieniu ustawy celnej dłużnik celny jest zobowiązany do zapłacenia podatku i tym samym jest dłużnikiem podatkowym, czyli np.:

- osoba, która przewozi lub zleca przewiezienie towarów przez granicę,
- osoba, która jest zobowiązana do zgłoszenia celnego lub zostało jej to zlecone,
- osoba, na której rachunek towary są importowane.

Dla obowiązku podatkowego żadnego znaczenia nie ma, czy dłużnik celny, dostawca, importer, handlarz lub konsument jest zarejestrowany w kraju jako płatnik podatku, nie jest zarejestrowany lub czy jest właścicielem importowanych towarów. Podatnicy (dłużnicy podatkowi) odpowiadają między sobą solidarnie za dłużny podatek importowy. Regres dostosowany jest w ich przypadku według przepisów prawa cywilnego.

Odpowiedzialność solidarna zniesiona jest wobec osób, które wystawiają zgłoszenia celne w ramach działalności gospodarczej, o ile spełnione są kumulatywnie następujące warunki:

- importer jest uprawniony do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego
- dług podatku importowego jest obciążeniem importera przez konto scentralizowanej procedury rozliczeniowej Szwajcarskiej Administracji Celnej, a importerowi zostanie następnie wystawiony rachunek przez Szwajcarską Administrację Celną
- osoba, która wystawia zgłoszenia celne w ramach działalności gospodarczej, działa jako bezpośredni reprezentujący importera

O reprezentacji jest mowa także w przypadku zlecenia przez importera osobie wystawiającej zgłoszenia celne w ramach działalności gospodarczej zgłoszenia do opodatkowania towarów przeznaczonych do importu, jak również obciążenie swojego konta scentralizowanej procedury rozliczeniowej Szwajcarskiej Administracji Celnej podatkiem importowym.

Procedura przesunięcia

Szwajcarska Administracja Podatkowa lub Administracja Podatkowa Księstwa Liechtensteinu mogą pod pewnymi warunkami zezwolić podatnikom zarejestrowanym w kraju na nieuiszczanie podatku importowego Szwajcarskiej Administracji Celnej, ale na zadeklarowanie go w okresowym rozliczeniu w Szwajcarskiej Administracji Podatkowej lub Administracji Podatkowej Księstwa Liechtensteinu.

W takich przypadkach dłużnik podatkowy jest importerem wwożonych towarów, zarejestrowanym w kraju jako podatnik, który ma prawo do skorzystania z procedury przesunięcia.

Przedmiot opodatkowania

Przedmiotem opodatkowania jest import towarów do kraju, tj. fizyczny ruch towarów przez granicę celną do tego kraju. Podatkowy stan faktyczny importu nie przewiduje transakcji obrotowych między uczestnikami transakcji. Z importem do czynienia mamy również, kiedy przedsiębiorca zagraniczny przewozi towary przez granicę, aby je sprzedać lub wynająć w kraju. Tak samo jest w przypadku, kiedy towary zostaną przekazane importerowi bez konieczności uiszczenia przez niego zapłaty.

Towarami są rzeczy ruchome, włączając zawarte w nich usługi i prawa. Żywe zwierzęta w przypadku importu traktowane są jako rzeczy.

Do przedmiotu opodatkowania należą nie tylko rzeczy w swojej fizyczności, ale także zawarte w rzeczach usługi i prawa. Bez znaczenia jest stosunek wartości materialnej rzeczy do stosunku wartości usług i praw w tej rzeczy. Nawet, jeśli wartość materialna rzeczy stanowi jedynie ułamkową część wartości zawartych w rzeczy usług lub praw, rzecz ta, włączając zawarte w niej usługi i prawa, traktowana jest jako przedmiot opodatkowania (np. programy komputerowe na nośnikach danych).

Wyżej opisana zasada prowadzi do tego, że w przypadku importu opodatkowane jest nie tylko wynagrodzenie lub wartość rynkowa rzeczy w swojej fizyczności, ale także wynagrodzenie lub wartość rynkowa zawartych w rzeczy usług i/lub praw.

Wyjątki

Odmiennie traktowane są nośniki danych objęte podatkiem od zakupu towarów, jeżeli podczas importu nie da się ustalić ich wartości rynkowej. Jako nośnik danych bez wartości rynkowej traktowany jest, niezależnie od materiału nośnika lub sposobu zapisania danych, każdy nośnik danych, który w momencie importu może zostać:

- **pozyskany inaczej niż przez uiszczenie ustalonego wynagrodzenia w momencie importu,**
- **użyty w inny sposób niż przez uiszczenie zgodnej z umową, jednorazowej, ustalonej w momencie importu opłaty licencyjnej.**

Rozstrzygającą odpowiedzią na pytanie, czy o taki nośnik danych chodzi, są nośnik wraz z zawartymi w nim

usługami i związanymi z tym prawami oraz transakcją prowadzącą do importu. Nośnik danych może mianowicie zawierać programy komputerowe i pliki komputerowe oraz ich uaktualnienia i ulepszenia, jak również dane dźwiękowe i graficzne. Dalej idące informacje w tej kwestii znajdują się w publikacji „Oprogramowanie” [„Software”].

Jak nośniki danych bez wartości rynkowej traktuje się następujące świadczenia, o ile zostaną one oddane do dyspozycji zleceniodawcy na podstawie samodzielnej czynności prawnej:

- **plany i rysunki architektów i inżynierów.**

Świadczenie nie ma charakteru świadczenia wykonanego na podstawie samodzielnej czynności prawnej, gdy na przykład architekt zobowiązany jest dostarczyć inwestorowi wraz z oddaniem nośnika danych także budowlę lub jej część. Natomiast samodzielna czynność prawna występuje, gdy architekt wraz z oddaniem nośnika danych przejmuje tylko zadania nadzorcze i doradcze:

- **rysunki i ilustracje grafików i projektantów,**
- **potwierdzone na piśmie prawa i wartości niematerialne,**
- **pisma prawnicze adwokatów,**
- **opinie biegłych,**
- **tłumaczenia tekstów,**
- **wyniki badań naukowych i eksperymentów, wyniki analiz, oceny i tym podobne.**

Samodzielna czynność prawna występuje, kiedy świadczenie wykonywane jest niezależnie od dostawy budowli lub przedmiotu ruchomego (ruchomości).

Zakup takich nośników danych za granicą nie podlega tym samym podatkowi importowemu, lecz podatkowi od zakupu towarów. Opodatkowanie ich należy do Szwajcarskiej Administracji Podatkowej lub Administracji Podatkowej Księstwa Liechtensteinu. Mimo wszystko tego rodzaju nośniki danych należy zgłosić w punkcie odprawy celnej w celu wymierzenia podatku. W zgłoszeniu celnym należy podać wartość VAT jako wartość 0 franków szwajcarskich.

Świadczenia

W przypadku większości świadczeń obowiązują następujące zasady dotyczące podatku krajowego:

- **niezależne od siebie świadczenia traktowane są samodzielnie,**
- **większa liczba niezależnych od siebie świadczeń, które są połączone w jedną całość rzeczową lub są oferowane jako kombinacja świadczeń (świadczenia kombinowane), mogą być traktowane jednolicie na podstawie przeważającego świadczenia, jeżeli świadczone są w celu uzyskania całkowitego wynagrodzenia, a świadczenie przeważające wynosi przynajmniej 70 proc. wynagrodzenia całkowitego pod względem wartości (kombinacja),**
- **świadczenia, które stanowią gospodarczą całość i przenikają się w takim stopniu, że mogą być postrzegane jako niepodzielna całość, traktowane są jako jednorodny proces gospodarczy i należy je**

traktować zgodnie z ich charakterem jako świadczenie całkowite,

- świadczenia dodatkowe, mianowicie pakowanie i opakowania będą pod względem podatkowym traktowane tak samo jak świadczenie główne.

Zasady te są rozstrzygające także w przypadku podatku importowego.

W przypadku wymiaru podatku importowego należy tym samym uwzględnić postanowienia dotyczące większości świadczeń, jeżeli w przypadku importu towarów występują następujące możliwości:

- większość towarów składających się z towaru opodatkowanego według stawki zredukowanej i stawki normalnej,
- większość towarów składających się z towaru zwolnionego od podatku i podlegającego opodatkowaniu,
- większość towarów składających się z opakowania i zawartości opakowania,
- większość świadczeń składających się z dostawy towaru z zagranicy do kraju i transportu towaru do importera,
- większość świadczeń składających się z dostawy towaru z zagranicy do kraju i montażu towaru w kraju,
- należy wskazać, jak takie zdarzenia muszą być traktowane pod względem podatkowym:
 - czy to świadczenia, które są powiązane ze sobą gospodarczo w bliskim stopniu oraz w taki sposób się przenikają, że można je traktować jako niepodzielną całość,
 - czy to świadczenie główne i świadczenie dodatkowe,
 - czy to całość rzeczowa lub kombinacja świadczeń oferowanych za wynagrodzenie całkowite.

Świadczenie całkowite

Świadczenie całkowite (niepodzielna całość) występuje, kiedy pojedyncze świadczenia są ze sobą gospodarczo blisko powiązane i przenikają się w takim stopniu, że postrzegane są jako niepodzielna całość. Pojedyncze świadczenie jest tak harmonijne z przedmiotem świadczenia całkowitego, że w nim się realizuje i traci swoją samodzielność. Świadczenia całkowite traktowane są jako jednorodny proces gospodarczy.

W przypadku towarów słuszny jest opis ich części składowych. Częścią składową towaru jest wszystko, co należy do jego istoty, zgodnie z panującymi na miejscu poglądami oraz nie może być od niego oddzielone powodując jej zniszczenie, uszkodzenie lub zmianę. Część składowa nie jest częścią osobną rzeczą (tylko częścią rzeczy).

Traktowanie podatkowe świadczenia całkowitego zależy od charakteru takiego świadczenia. Z tego powodu należy patrzeć nie z perspektywy świadczeniodawcy, lecz z perspektywy przeciętnego konsumenta. Perspektywa oraz interes indywidualnego odbiorcy świadczenia mają znaczenie w każdorazowym pojedynczym przypadku. Nie ma wpływu także, jak umowa została skonstruowana i czy świadczeniodawca na fakturze wystawia świadczenie całkowite czy pojedyncze części składowe świadczenia.

Świadczenie główne i dodatkowe

Jeżeli większość świadczeń (towary lub towar i usługa) nie kwalifikuje się jako świadczenie całkowite należy w następnej kolejności sprawdzić, czy spełnione są kryteria świadczenia głównego i dodatkowego.

W przypadku gdy większość świadczeń łącznie wykazuje pełny i sensowny cel gospodarczy, należy rozróżnić między takim świadczeniem, które istnieje również samodzielnie i niezależnie od innych świadczeń oraz świadczeniem, służącym wyłącznie do gospodarowania, korzystania, przechowywania itd. innego świadczenia. Świadczenie wykonywane w takiej formie traktuje się jako świadczenie dodatkowe i w rozumieniu podatkowym traktowane jest jak osobne świadczenie, tj. świadczenie główne.

Stosunek między świadczeniem głównym i świadczeniem dodatkowym określany jest jako akcesoryjny. Wobec świadczenia dodatkowego pierwszeństwo ma tym samym świadczenie główne.

Świadczenie musi być traktowane jako dodatkowe do świadczenia głównego, jeżeli spełnia równocześnie warunki:

- w porównaniu do świadczenia głównego jest drugorzędne,
- jest blisko powiązane ze świadczeniem głównym,
- uzupełnia, ulepsza lub gospodarczo dopełnia świadczenie główne,
- występuje zwykle ze świadczeniem głównym - „w jego obecności”.

Wymagane jest natomiast, żeby różne świadczenia były wzajemnie do siebie w stosunku do nad- i podrzędności.

Jako świadczenia dodatkowe w związku z importem towarów zaliczane są:

- wydanie opakowania do towaru,
- wydanie dodatków i rzeczy dodatkowych,
- pozostałe w związku z importowanym towarem wykonane świadczenia (np. świadczenia transportowe i związane z cieniem).

Świadczenia dodatkowe pod względem VAT traktowane są jak świadczenie główne. Należy je zatem opodatkować według postanowień dla świadczenia głównego.

W przypadku świadczeń wykonywanych w związku z importowanymi towarami, jak przewóz i opodatkowanie importowanych towarów, sadzenie roślin importowanych związanych ze zleceniem prac ogrodowych i tym podobnych, mamy do czynienia ze zwykłym świadczeniem dodatkowym. Koszty takich świadczeń są traktowane pod względem podatkowym jak towary importowane.

Kombinacje świadczeń (kombinacje towarów)

Każde pojedyncze świadczenie połączonych ze sobą niezależnych świadczeń (kombinacja towarów) tworzy pod względem VAT import samodzielny. Opodatkowanie takich kombinacji nie wiąże się z żadnymi trudnościami, tak długo jak łączone towary polegają opodatkowaniu taką samą stawką podatkową lub składają się tylko z towarów podlegających opodatkowaniu lub zwolnionych od podatku.

Jeżeli taka kombinacja obejmuje towary podlegające opodatkowaniu według różnych stawek podatkowych, każdy towar należy opodatkować według odpowiedniej dla niego stawki podatkowej. Taka sama zasada obowiązuje, kiedy kombinacja składa się z towarów podlegających opodatkowaniu oraz zwolnionych od podatku.

W celu umożliwienia oddzielnego opodatkowania, producent kombinacji musi w punkcie odprawy celnej udzielić informacji za pomocą dokumentu (kalkulacja kosztów), jak wysokie jest wynagrodzenie całkowite i koszty własne poszczególnych towarów zawartych w kombinacji. Składniki kosztów, które nie mogą być w pełni przyporządkowane poszczególnym towarom (koszty wspólne, zysk, koszty transportu itd.) należy podzielić proporcjonalnie do ich wartości na poszczególne towary zawarte w kombinacji. Przedłożone kalkulacje kosztów są traktowane w sposób poufny.

Jeżeli w momencie importu kombinacji stwierdza się brak takiego dokumentu lub występują wątpliwości dotyczące jego prawidłowości, wynagrodzenie całkowite opodatkowane będzie według stawki wyższej.

Wyjątki

- czasopisma z dołączonymi towarami (np. nośnikami danych, dźwięku lub obrazu) podlegają zredukowanej stawce podatkowej, o ile czasopismo podlega zredukowanej stawce i nie jest świadczeniem dodatkowym do dołączonych towarów.
- aranżacje kwiatowe i roślinne do 300 franków szwajcarskich za aranżację należy opodatkować według stawki zryczałtowanej, o ile kwiaty/rośliny są charakterystyczne dla aranżacji.
- rośliny hydroponiczne z osłonkami doniczkowymi do kwoty 300 franków szwajcarskich za roślinę lub doniczkę podlegają zredukowanej stawce podatkowej, o ile roślina, wskaźnik stanu wody i osłonka doniczkowa nie są zapakowane oddzielnie.
- wieńce adwentowe i girlandy do 300 franków szwajcarskich za wieniec lub girlandę podlegają zredukowanej stawce podatkowej, o ile zawierają liście naturalne, kwiaty cięte lub gałęzie.
- bukiety kwiatów i wieńce pogrzebowe zawierające materiał roślinny podlegają zredukowanej stawce podatkowej.
- inne oferowane kombinacje za kwotę całkowitego wynagrodzenia ze świadczeniem przeważającym 70 proc.

Więcej niezależnych od siebie świadczeń, które są ze sobą połączone w jeden zbiór rzeczy lub są oferowane jako kombinacja świadczeń, mogą być traktowane całościowo według przeważającego świadczenia, jeśli świadczone są za wynagrodzeniem całkowitym, a udział świadczenia przeważającego w tym wynagrodzeniu wynosi przynajmniej 70 proc. Postanowienie to obowiązuje odmiennie do zasady oddzielnego opodatkowania, którą należy stosować w przypadku kombinacji świadczeń od siebie niezależnych.

Całkowite wynagrodzenie za taką kombinację może być tym samym opodatkowane według odpowiedniej stawki podatkowej (stawka normalna, stawka zredukowana, lub 0 proc.) dla takiego świadczenia, którego udział w całkowitym wynagrodzeniu wynosi przynajmniej 70 proc.

Jeżeli przykładowo udział towaru podlegającego opodatkowaniu według zredukowanej stawki wynosi przynajmniej 70 proc. wynagrodzenia całkowitego, wynagrodzenie całkowite może być opodatkowane na wniosek według tej stawki. Konieczne jest przedłożenie wcześniej wymienionej kalkulacji kosztów producenta tak, aby w punkcie kontroli celnej można było sprawdzić, czy reguła 70 proc. jest spełniona.

Import zwolniony od podatku

- towary zgodnie z rozporządzeniem Szwajcarskiego Departamentu Finansów o zwolnionym od podatku imporcie towarów w małych ilościach, o nieznaczącej wartości lub o nieznacznej wysokości podatku (prezenty od osób prywatnych mieszkających za granicą dla osób prywatnych w kraju do wartości 100 franków szwajcarskich, towary w ruchu turystycznym importowane w dozwolonej ilości, kwota podatku na każdy dokument importowy nie jest wyższa niż 5 franków szwajcarskich).
- organy ludzkie importowane przez medycznie uznane instytucje i szpitale, jak również ludzka krew całkowita importowana przez osoby posiadające do tego stosowne zezwolenie.
- dzieła sztuki, wytworzone osobiście przez artystę środkami sztuki malarskiej lub rzeźbiarza i wwożone do kraju przez samego artystę lub na jego zlecenie, z wyjątkiem wynagrodzenia dla osób trzecich za prace wykonane przy tym dziele sztuki za granicą (np. odlewy rzeźb).
- towary, które zgodnie z art. 8 ustęp 2 litery b-d, g i i-l ustawy celnej są zwolnione z cła (np. ustawowe środki płatnicze, papiery wartościowe, manuskrypty i dokumenty bez wartości kolekcjonerskiej; obowiązujące w kraju znaczki pocztowe i pozostałe urzędowe znaczki opłaty, najwyżej do nadrukowanej wartości, mienie przesiedleńcze, wyposażenie i masa spadkowa; wzory towarów i próby towarów).
- statki powietrzne i przedmioty do montażu, eksploatacji lub zaopatrzenia takich statków powietrznych, o ile są one importowane w ramach dostawy (przeniesienie gospodarczego prawa do rozporządzania [zakupu] lub niepieniężne przekazanie do używania lub użytkowania [najem, leasing]) przez przedsiębiorstwa lotnicze posiadające prawo do zwolnienia z podatku. Zwolnienie z podatku obowiązuje także w przypadku reimportu takich statków powietrznych i przedmiotów zakupionych przez wymienione przedsiębiorstwa ruchu lotniczego po przebudowach, remontach i przeglądach technicznych za granicą oraz dla statków powietrznych i wymienionych towarów, które posiadające prawo do zwolnienia z podatku przedsiębiorstwa lotnicze, zakupiły już przed importem w ramach dostawy i po imporcie używają ich do własnych, uprawnionych do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego działalności związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa.
- krajowe towary zwrócone z zagranicy, które zostały opodatkowane według procedury eksportowej i odesłane do nadawcy w kraju w stanie niezmienionym, o ile nie zostały zwolnione z podatku krajowego z powodu eksportu, zwolnienie od podatku następuje przez zwrot podatku, o ile podatek importowy jest znaczny. Punkty odprawy celnej opodatkowują takie przedmioty w przypadku reimportu.
- elektryczność w przewodach i gaz ziemny w gazociągach.
- towary, które zostały zadeklarowane w umowach dotyczących prawa międzynarodowego jako zwolnione z podatku.

- towary, które po postępowaniu celnym czasowego użytkowania lub po postępowaniu celnym aktywnego uszlachetniania ze zwrotem, są importowane do kraju czasowo, z wyjątkiem wynagrodzenia za ich używanie.
- towary, które są importowane do kraju przejściowo w celu obrotu uszlachetniającego w ramach umowy o dzieło przez osobę zarejestrowaną w kraju jako podatnika i po postępowaniu celnym aktywnego uszlachetniania są opodatkowane warunkowym obowiązkiem zapłaty (tzw. procedura zawieszająca).
- towary, które po postępowaniu celnym czasowego użytkowania lub po postępowaniu celnym tymczasowego pasywnego obrotu uszlachetniającego zostały eksportowane z kraju czasowo w ramach umowy o dzieło i odesłane do nadawcy w kraju, z wyjątkiem wynagrodzenia za wykonane za granicą prace przy tych przedmiotach (naprawa, uszlachetnienie, kontrola, regulacja, kontrola funkcyjna, itd.).
- towary, które w celu obrotu uszlachetniającego w ramach umowy o dzieło, po procedurze eksportowej zostały przewiezione za granicę i są odesłane do nadawcy w kraju, z wyjątkiem wynagrodzenia za wykonane za granicą prace (naprawa, uszlachetnienie, kontrola, regulacja, kontrola funkcyjna, itd.).
- towary, które rząd federalny określił jako zwolnione od podatku (przedmioty dla głów państw, jak również placówek dyplomatycznych, konsularnych i międzynarodowych oraz ich członków; trumny, urny i biżuteria żałobna; nagrody honorowe, znaki pamiątkowe i dary honorowe; zapasy dla wagonów restauracyjnych, zapasy, części zamienne i przedmioty wyposażenia na statkach; zapasy, części zamienne i przedmioty wyposażenia na pokładach statków powietrznych, złoto monetarne i czyste złoto).

Obliczanie podtaku

Podatek importowy oblicza się w przypadku transakcji zbycia i transakcji komisowych od wynagrodzenia, które uiszcza lub musi uiścić importer lub osoba trzecia na jego miejscu. Jeżeli do importu prowadzi inna transakcja podatek importowy oblicza się od wartości rynkowej. Do wynagrodzenia lub wartości rynkowej należy uwzględnić, o ile nie są już zawarte:

- podatki dłużne, cła i pozostałe opłaty powstałe poza krajem oraz powstałe w wyniku importu z wyjątkiem podatku importowego,
- koszty przewozu lub wysyłki i wszystkie z tym związane świadczenia do miejsca przeznaczenia w kraju.

Źródło: PAP/EPA

Historia

W starożytności tereny nad górnym Renem zamieszkali Celtowie i Retowie. Od końca I w. p.n.e. obszar ten należał do rzymskiej prowincji Retia, a od połowy V wieku opanowany był przez Franków, a następnie Alemanów, wchodząc do monarchii karolińskiej, a następnie Królestwa Niemiec.

Nad terytorium późniejszego Liechtensteinu panowali różni władcy - m.in. hrabiowie Bregencji, i Monfordu. W 1342 roku, w wyniku podziału dóbr hrabiów Werdenberg-Sargans, wyodrębniło się tu hrabstwo Vaduz, które w 1396 roku uzyskało status hrabstwa Rzeszy.

W 1699 roku książę Hans Adam Andrzej z austriackiego rodu Liechtensteinów wszedł w posiadanie hrabstwa Schellenbergu, a w 1712 roku zdobył hrabstwo Vaduz. Te dwa nabytki zostały połączone w 1719 roku i podniesione przez cesarza do rangi niezależnego księstwa Liechtenstein.

W czasach napoleońskich (1806–14) Liechtenstein należał do Związku Reńskiego. Od 1815 roku wchodził w skład Związku Niemieckiego, związany politycznie i ekonomicznie z Austrią (1852 unia celna) i wraz z nią w 1866 roku opuścił Związek.

Konstytucja księstwa, wprowadzona w 1862 roku, gwarantowała podstawowe prawa obywateli, ustanawiała rozdział władz i prawo wyborcze dla wszystkich mężczyzn powyżej 24 lat, wzmacniała uprawnienia parlamentu. W powiązaniu z nowoczesnym systemem finansowym i bankowym zapewniła szybki rozwój społeczno-gospodarczy.

Podczas I wojny światowej księstwo zachowało neutralność, ale po zakończeniu wojny i rozpadzie Austro-Węgier nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji ekonomicznych. Kryzys został zażegnany dzięki prywatnej pożyczce władcy dla swych poddanych, która została następnie umorzona.

Związki z Austrią zostały zastąpione unią gospodarczą ze Szwajcarią. W roku 1924 Liechtenstein wszedł w skład szwajcarskiego związku celnego (także wspólna moneta). Szwajcaria w latach 1919-90 reprezentowała księstwo w stosunkach z innymi krajami. W 1921 roku ogłoszono nową konstytucję, obowiązującą do czasów obecnych. Franciszek Józef II w 1938 roku ustanowił stałą siedzibę księstwa w Vaduz.

W czasie II wojny światowej Liechtenstein zdołał zachować neutralność dzięki wysiłkom księcia i silnym związkom ze Szwajcarią. Księżna Gina Liechtenstein pod koniec wojny założyła Czerwony Krzyż Liechtensteinu, który udzielił pomocy tysiącom uchodźców i jeńców wojennych. Po wojnie Liechtenstein uratował wielu obywateli sowieckich przed przymusową repatriacją, stosowaną przez aliantów.

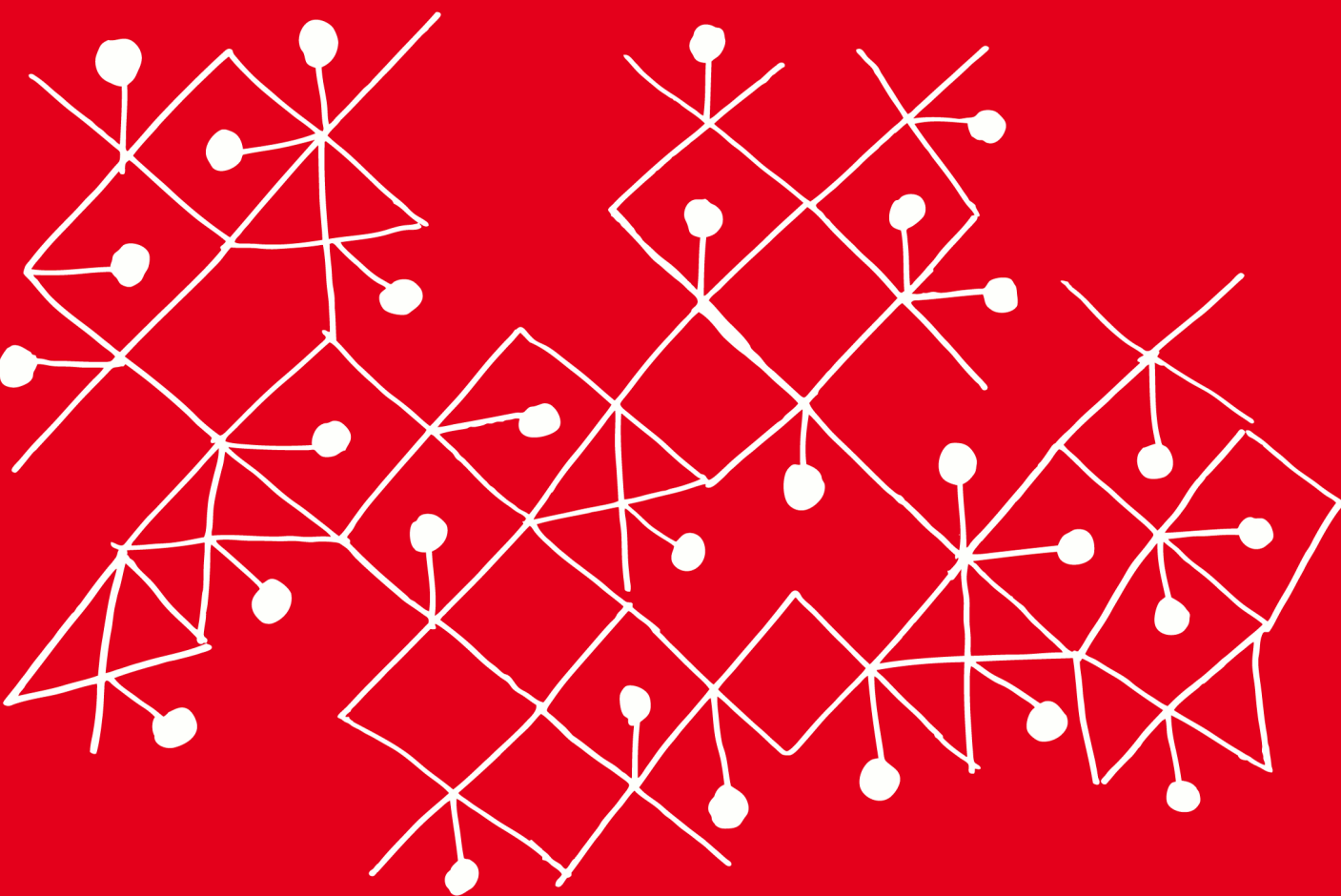
Od 1939 roku rządy sprawuje głównie koalicja dwóch partii: Postępowej Partii Obywatelskiej i Unii Patriotycznej. Od 1984 roku panuje Hans Adam II (formalnie od 1989).

W 2003 roku w referendum powszechnym zatwierdzono zaproponowane przez ks. Hansa Adama II zmiany w konstytucji, znacznie wzmacniające uprawnienia monarchy.

Więcej na: <http://encyklopedia.pwn.pl>.

Źródła:

- *Ministerstwo Spraw Zagranicznych,*
- *Ministerstwo Gospodarki,*
- *Wydawnictwo Naukowe PWN,*
- *ONZ,*
- *Bank Światowy.*

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego